

Buro Maerlant
Landschap, Ecologie & Ruimtelijke Ordening

BM-NOTITIE 2012

Liempde Koolhof

Notitie Flora- en faunawet

J. van Suijlekom, 20 januari 2012

Inhoud

	Blz
1 Inleiding	3
1.1 Algemeen	3
1.2 Methode / doel	3
1.3 Beschrijving van het plangebied en de toekomstige ingrepen	3
2 Wet- en regelgeving	4
2.1 Flora- en faunawet	4
2.2 Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB)	5
3 Resultaten van het veldonderzoek	7
3.1 Algemeen	7
3.2 Beschermde soorten: resultaten en verwachting	7
4 Conclusies en aanbevelingen	9
Conclusies	9
Aanbevelingen	9
Literatuur	10

Impressie van het
plangebied.
Buro Maerlant d.d.
11 januari 2012.

1 Inleiding

1.1 Algemeen

In samenwerking met Wintraecken advies heeft Buro Maerlant een ecologische quickscan uitgevoerd op de locatie Liempde Koolhof in de gemeente Boxtel. Aanleiding van het onderzoek is de voorgenomen bouw van een drietal vrijstaande woningen.

1.2 Methode / doel

Deze memo ecologie bestaat uit de uitwerking van de resultaten van het veldonderzoek. Op basis van de veldinspectie is een goed beeld ontstaan over de aan-of afwezigheid van beschermde soorten. Tevens is een inschatting gemaakt van het mogelijke voorkomen van beschermde soorten. Dit is afgewogen tegen de toekomstige plannen. Doel van het onderzoek is een goed onderbouwde inschatting te geven, zodat kan worden gehandeld conform de Flora- en faunawet.

1.3 Beschrijving van het plangebied en de toekomstige ingrepen

Het plangebied Koolhof ligt in het zuidoostelijke deel van Liempde in de gemeente Boxtel en omvat perceel met een schapenwei met enkele fruitbomen en voorzieningen voor gezelschapsdieren (figuur 1).

Figuur 1
Globale begrenzing van het plangebied (rood).
Ondergrond: Google.

Men is voornemens een drietal woningen te realiseren. Randbeplantingen en in het bijzonder een houtwal ten oosten van het plangebied blijven hierbij behouden.

2 Wet- en regelgeving

2.1 Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet heeft betrekking op de bescherming van in het wild voorkomende plant- en diersoorten. Deze bescherming heeft als doel het voortbestaan van soorten (géén individuen) te waarborgen. Het veroorzaken van schade aan planten en dieren is in principe verboden, tenzij men hier uitdrukkelijke toestemming voor heeft (nee, tenzij principe). De verbodsbepalingen gelden voor circa 500 plant- en diersoorten.

Verbodsbepalingen

De volgende verbodsbepalingen (tabel 1) in de Flora - en faunawet zijn voor dit onderzoek relevant:

Artikel	Verbodsbepaling
8	Het verbod om planten behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
9	Het verbod om dieren te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
10	Het verbod om dieren opzettelijk te verontrusten.
11	Het verbod om nesten, holen, of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
12	Het verbod om eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.
13	Het verbod planten, producten van planten of dieren dan wel eieren, nesten of producten van dieren, behorende tot beschermde inheems of uitheemse dier- of plantensoorten te vervoeren, ten vervoer aan te bieden of af te leveren.

Tabel 1
Beknopte weergave verbodsbepalingen uit artikel 8 t/m 13 uit de Flora- en Faunawet

Zorgplicht

In artikel 2 van de Flora- en faunawet wordt verwacht, dat iedereen voldoende zorg in acht neemt voor alle (dus ook niet beschermde) planten en dieren en de leefomgeving. Het kan worden gezien als een fatsoenseis.

2.2 Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB)

In 2005 heeft de minister van LNV door middel van een AMvB de regels vereenvoudigd door wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet. Bij ruimtelijke ontwikkelingen, bestendig

behoud of beheer geldt in een aantal gevallen een vrijstelling op de verbodsbepalingen. De zorgplicht blijft echter van kracht. Er zijn drie categorieën of tabellen van beschermde soorten opgesteld (zie tabel 2 en bijlage 1):

Tabel 2
Beschermingsre-
gimes 1 t/m 3
AMvB artikel 75
van de Flora- en
faunawet

Categorie	Omschrijving
1	In deze categorie zijn algemeen voorkomende beschermde soorten opgenomen. Bij ruimtelijke ontwikkeling, bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik, geldt voor deze soorten op voorhand een vrijstelling van artikel 8 t/m 12. Dit is zonder verdere eisen (lichte toets). Voor andere activiteiten dient een ontheffing te worden aangevraagd.
2	Hier onder vallen minder algemene, niet bedreigde soorten. Indien men werkt volgens een goedgekeurde gedragscode is geen ontheffing nodig. In de andere gevallen is een ontheffing nodig. Voor het verkrijgen van een ontheffing dient men aan te tonen, dat er geen inbreuk wordt gedaan op de gunstige instandhouding van de soort.
3	Tabel 3-soorten zijn strikt beschermd. Dit zijn soorten uit bijlage IV van de Habitatrichtlijn en bedreigde soorten die bij Algemene Maatregel van Bestuur zijn aangewezen. Alle vogelsoorten vallen hier ook onder. Voor broedende vogels wordt in principe nooit ontheffing verleend, omdat werkzaamheden buiten het broedseizoen kunnen worden uitgevoerd. Voor ruimtelijke ontwikkeling is een ontheffing nodig. Deze wordt alleen verkregen als wordt aangetoond, dat geen alternatieven voor handen zijn en wezenlijk negatieve effecten kunnen worden uitgesloten. Van de initiatiefnemer wordt gevraagd schade zoveel mogelijk te beperken (mitigatie) en dienen veelal alternatieven te worden geboden (compensatie). Door een effectbeoordeling via een uitgebreide toets en een compensatieplan kan onder voorwaarden een ontheffing worden verkregen. Indien sprake is van bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik dient men te werken met een goedgekeurde gedragscode. Indien men deze niet zelf op heeft gesteld, is het mogelijk gebruik te maken van reeds bestaande gedragscodes. Als geen gedragscode voor handen is dient een ontheffing te worden aangevraagd. Voor overige activiteiten is altijd een ontheffing nodig, waarbij bovengenoemde criteria gelden.

Indien alleen tabel-1 soorten worden aangetroffen volstaat voor ruimtelijke ontwikkeling een quickscan (lichte toets). Wanneer tabel 2 of 3- soorten worden aangetroffen of worden verwacht kan afhankelijk van toekomstige ingrepen en de soort aanvullende toetsing nodig zijn (uitgebreide toets). Doorgaans is daarvoor intensiever onderzoek nodig in het geschikte jaargetijde.

Per augustus 2009 is de beoordeling Flora- en faunawet bij ruimtelijke ingrepen door de Dienst Regelingen gewijzigd, waardoor bij **aantoonbaar** voldoende mitigatie en compensatie voor strikt beschermde soorten niet altijd meer een ontheffing hoeft te worden aangevraagd. Ontheffingen voor Habitatrichtlijnsoorten worden vrijwel niet meer verleend. Nesten van vo-

gels zijn doorgaans alleen beschermd tijdens het broedseizoen. Van een beperkt aantal vogelsoorten zijn nesten ook buiten het broedseizoen en dus jaarrond beschermd (zie tabel 3).

Tabel 3
Beschermingscategorïeën nesten, waarvan de verbodsbepalingen van artikel 11 van de Flora- en faunawet jaarrond (1 t/m 4) of tijdens het broedseizoen (categorie 5) gelden

Categorie	Omschrijving
Jaarrond beschermde nesten	
1	Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: steenuil).
2	Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk zijn van bebouwing of biotoop. De fysieke voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: roek, gierzwaluw en huismus).
3	Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: ooievaar, kerkuil en slechtvalk).
4	Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: boomvalk, buizerd en ransuil).
Niet jaarrond beschermde nesten	
Let op: onderbouwing en eventueel nader onderzoek echter gewenst	
5	Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen (voorbeeld: boerenzwaluw, ekster, groene specht en spreeuw).

Van alle categorieën vogels in hierboven genoemde tabel is het belangrijk aan- of afwezigheid van nesten / territoria aan te tonen. Via een omgevingscheck en eventueel nader onderzoek is dit mogelijk.

3 Resultaten van het veldonderzoek

3.1 Algemeen

Het veldonderzoek werd uitgevoerd op 11 januari 2012 door J. van Suijlekom. Dit bezoek werd gezamenlijk uitgevoerd met de initiatiefnemer, waarbij de plannen ter plaatse werden besproken. De initiatiefnemer is nauw betrokken bij de bescherming van steenuilen en heeft al enkele jaren een nestkast voor steenuil in eigen beheer. Deze wordt gezamenlijk met andere kasten in de directe omgeving jaarlijks gecontroleerd door Natuurgroep Liempde.

Biotopen

In het plangebied waren de volgende biotopen aanwezig:

- » Weide met ondermeer schapen en enkele jonge fruitbomen.
- » Overig grasland.
- » Enkele lage schuurtjes / dierenverblijven opgetrokken uit enkelwandig hout.
- » Het plangebied werd in het oosten omgeven door een hakhoutwal met ondermeer zomereik.

3.2 Beschermde soorten: resultaten en verwachting

Planten

Er werden geen beschermde planten aangetroffen. Door het huidige onderhoud en gebruik als weide worden deze ook niet verwacht.

Grondgebonden zoogdieren

In het plangebied werden geen sporen aangetroffen van grondgebonden zoogdieren. Het plangebied heeft door het huidige intensieve gebruik (beweiding) en beheer weinig voor grondgebonden zoogdieren te bieden. De aanwezigheid van strikter beschermde grondgebonden zoogdieren kan met zekerheid worden uitgesloten.

Vleermuizen

De houten schuurtjes zijn beoordeeld als ontoegankelijk en ongeschikt voor vleermuizen. Potentieel interessante plekken voor vleermuizen zoals betimmeringen sloten allen nauw aan en boden voor vleermuizen geen toegang. Tevens waren de schuren enkelwandig en ontbraken aan de binnenzijde plekken zoals balken om weg te kunnen kruipen. Sporen van vleermuizen werden (dan ook) niet aangetroffen. Aanwezige fruitbomen waren erg jong, holten en andere voor vleermuizen toegankelijke delen ontbraken ook hier. De aanwezigheid van verblijfplaatsen van gebouw- en boombewonende vleermuizen kan met zekerheid worden uitgesloten.

Als foerageergebied heeft het plangebied mogelijk enige functie, echter is het oppervlak dermate gering, dat op voorhand géén sprake is van essentieel foerageergebied. Op de foerageermogelijkheden van vleermuizen hebben de plannen géén invloed. Dit geldt ook voor de houtwal ten oosten van het plangebied. De wal heeft als element vermoedelijk ook functie als foerageergebied, echter blijft deze behouden.

Vogels

Algemeen

Het plangebied zelf heeft voor broedvogels weinig te bieden. De fruitbomen waren relatief jong en zullen naar verwachting niet gebruikt worden om te nestelen. Nesten of sporen daarvan daarvan werden niet aangetroffen. Aan een schuur waren enkele kleine nestkasten aanwezig voor kleinere zangvogels als koolmees en pimpelmees. Zéér algemene en weinig schuwe soorten als merel en zanglijster kunnen daarnaast op de meest onverwachte plekken tot broeden komen. De houtwal ten oosten van het plangebied zal vermoedelijk ook gebruikt worden door algemene vogels van tuinen en dorpsranden.

Steenuil

Ten zuiden van het plangebied is een nestkast aanwezig voor de huisvesting van steenuil. Deze kast is in beheer van de initiatiefnemer. De initiatiefnemer gaf aan dat deze kast tot circa twee jaar geleden een aantal jaren achtereen in meer- of mindere mate succesvol (broedsels) in gebruik was door steenuil. In de nabijheid van het plangebied, op circa 200 meter afstand, is binnen het territorium recentelijk een nieuwe kast geplaatst. Deze kast is in 2011 met succes in gebruik genomen door zéér waarschijnlijk hetzelfde broedpaar. Deze broedgevallen zijn ook persoonlijk bevestigd door de heer T. Ondersteijn, Natuurgroep Liempde (per email d.d. 12 januari 2012).

Het plangebied maakt theoretisch gezien onderdeel uit van dit territorium, echter is het te bebouwen oppervlak beperkt en betreft het slechts een zéér klein deel (van de rand) van het territorium. Foerageermogelijkheden blijven ruimschoots aanwezig door het behoud van de houtwal én door de voortzetting van de beweiding door schapen ten zuiden van het plangebied. Negatieve effecten op steenuil zijn redelijkerwijs uit te sluiten.

Oók na de bouw blijft de kast en de omgeving geschikt voor steenuil. Indien de ingrepen worden gepland buiten de kwetsbare periode van steenuil zijn ook effecten tijdens de werkzaamheden te voorkomen. Er bestaat namelijk een kans dat het broedpaar terugkeert naar de nestkast in de directe nabijheid van het plangebied. Tijdens het broeden en het grootbrengen van de jongen zijn steenuilen gevoelig voor verstoring.

Overige soortgroepen

Voor de overige door de Flora- en faunawet beschermde soortgroepen ontbreekt geschikt leefgebied.

4 Conclusies en aanbevelingen

Conclusies

Het plangebied is op steenuil en overige algemene broedvogels na géén leefgebied van strikt beschermde soorten of zijn effecten op voorhand uitgesloten.

Vleermuizen

De aanwezige schuurtjes en fruitbomen zijn als verblijfplaats ongeschikt voor vleermuizen. Als foerageergebied heeft het plangebied mogelijk enige betekenis. Door de geringe omvang van het plangebied hebben de ontwikkelingen met zekerheid géén negatieve effecten op de foerageermogelijkheden van vleermuizen.

Steenuil en overige broedvogels

Het plangebied ligt binnen een territorium van steenuil. Het betreft echter de rand van een territorium en slechts een beperkt oppervlak dat wordt bebouwd. De functionaliteit van het leefgebied van steenuil is niet in het geding. De plannen hebben géén effect op steenuil, mits wordt gewerkt buiten de kwetsbare periode van steenuil: tijdens het broeden en het grootbrengen van de jongen.

In het plangebied en/of de nabijheid daarvan worden tevens algemene broedvogels verwacht. Door te werken buiten het broedseizoen zijn effecten niet aan de orde.

Overige soorten

Voor overige door de Flora- en faunawet strikt beschermde soorten ontbreekt geschikt leefgebied.

Aanbevelingen

Aanbevolen wordt de werkzaamheden buiten de kwetsbare periode van steenuil uit te voeren. Dit is de periode dat de uilen broeden totdat de jongen zelfstandig zijn. Tevens is het wenselijk rekening te houden met overige broedende vogels. De werkzaamheden worden daarom bij voorkeur buiten het broedseizoen uitgevoerd. Dit is voor de meeste soorten de periode half maart tot half juli. De kwetsbare periode van steenuil valt eveneens binnen deze periode.

Werkzaamheden in het broedseizoen zijn mogelijk indien het volgende door een ter zake deskundige is vastgesteld dat:

- » de steenuilenkast direct ten zuiden van het plangebied niet in gebruik is;
- » er geen overige vogels broeden binnen een straal van 25 meter in de nabijheid van de werkzaamheden.

Voor alle soortgroepen geldt de zorgplicht, waarbij wordt verwacht, dat men voorzichtig omgaat met planten en dieren in het algemeen.

Literatuur

Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk, en J.B.M. Thissen, 1992.
Atlas van de Nederlandse zoogdieren. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Diepenbeek, A. van, 1999.
Veldgids Diersporen (tweede druk, 2003). KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Internet

- » [Google Maps](#)
- » www.rijksoverheid.nl/ministeries/eleni

Buro Maerlant Dorpsstraat 17 4271 AA Dussen

T 085 877 86 85

E info@BuroMaerlant.nl | www.BuroMaerlant.nl

KvK 18091206

Liempde Koolhof

Notitie Flora- en faunawet